

- 2.a) Det forhold, at en af de virksomheder, som deltager i en aftale, har sæde i et tredjeland, udgør ikke en hindring for anvendelsen af EØF-traktatens artikel 85, når aftalen udfolder sine virkninger på fællesmarkedets område.
- b) En eneforhandlingsaftale mellem en producent fra et tredjeland og en forhandler inden for det fælles marked falder ind under traktatens artikel 85, når den retligt eller faktisk udgør en hindring for forhandlerens genudførsel af de pågældende varer til andre medlemsstater eller for disse varers indførsel fra andre medlemsstater til det beskyttede område og forhandling der af andre personer end eneforhandleren eller hans kunder.
- c) Ved afgørelsen af, om dette er tilfældet, skal der tages hensyn ikke alene til rettighederne og pligterne efter aftalens klausuler men også til den økonomiske og retlige sammenhæng, som aftalen indgår i, og især til den eventuelle eksistens af tilsvarende aftaler mellem den samme producent og eneforhandlere i andre medlemsstater.
- 3.a) En eneforhandlingsaftale kan især påvirke handelen mellem medlemsstater og have til følge at hindre konkurrencen, når eneforhandleren kan forhindre parallelindførsler fra andre medlemsstater til det beskyttede område som følge af aftalens forbindelse med virkningerne af en national lovgivning vedrørende illoyal konkurrence.
- b) Eneforhandleren kan således kun påberåbe sig en sådan lovgivning, hvis den påståede illoyale karakter af hans konkurrenters adfærd fremgår af andre omstændigheder end den blotte foretagelse af parallelindførsler.
4. For at falde ind under forbudet efter artikel 85 skal aftalen mærkbart påvirke handelen mellem medlemsstater og konkurrencen. Ved afgørelsen af, om dette er tilfældet, skal de nævnte elementer placeres inden for den faktiske ramme, som ville bestå, hvis den omtvistede aftale ikke var indgået.
5. Det fremgår af en samlet betragtning af bestemmelserne i artiklerne 1 og 2 i Kommissionens forordning nr. 67/67, at den fælles undtagelse efter denne forordning ikke finder anvendelse på en aftale, der forbyder eneforhandleren at genudføre de pågældende varer til andre medlemsstater.
6. Da ugyldigheden efter artikel 85, stk. 2 er absolut, kan en aftale, som ifølge denne bestemmelse er uden gyldighed, hverken have virkning i retsforholdene mellem kontrahenterne eller gøres gældende over for tredje-mænd.
7. En indførsels- eller udførselsforretning har ikke i sig selv til formål eller til følge at skade konkurrencen, jf. artikel 85.

I sag 22/71

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 er indgivet til Domstolen af Tribunal de commerce de Nice for i en sag, der verserer for nævnte ret mellem

1. BEGUELIN IMPORT CO., Bruxelles,

2. S.A. BEGUELIN IMPORT CO. France, Paris,

og

1. S.A.G.L. IMPORT, EXPORT, Nice,
2. KARL MARBACK, Hamburg,
3. FRITZ MARBACH, Hamburg,
4. GEBRÜDER MARBACH, Hamburg,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af

— EØF-traktatens artikel 85,

— Kommissionens forordning nr. 67/67/EØF af 22. marts 1967 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3 på kategorier af eneforhandlingsaftaler,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og H. Kutscher (refererende), dommerne A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Monaco og P. Pescatore,

generaladvokat: A. Dutheillet de Lamothe
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

1. Ved dom af 8. februar 1971, indgået til Domstolens justitskontor den 29. april 1971, har Tribunal de commerce de Nice stillet to spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 85 og Kommissionens forordning nr. 67/67 (EFT 1967, s. 9; org. ref. JO., af 25. 3. 1967, s. 849).

Vedrørende det første spørgsmål

2. Det første spørgsmål vedrører aftaler, som ikke er blevet anmeldt til Kommissionen, og hvorved en producent med sæde i et tredjeland til en virksomhed i en

medlemsstat overdrager retten til eneforhandling af sine produkter på denne stats område;

3. Domstolen er især blevet anmodet om at afgøre, om gyldigheden af sådanne aftaler og muligheden for at gøre dem gældende mod tredjemænd berøres af det forhold, at den eneforhandlingsberettigede, som er en juridisk person, kun udgør et datterselskab, der er berøvet enhver økonomisk selvstændighed, for en virksomhed med sæde i en anden medlemsstat, som selv af den samme producent er blevet indrømmet en tilsvarende eneforhandlingsret for denne anden medlemsstats område;
4. spørgsmålet tilsigter desuden oplysning om de øvrige betingelser efter fællesskabsretten for gyldigheden af de nævnte aftaler og muligheden for at gøre dem gældende mod tredjemænd.

1. Vedrørende anvendeligheden af traktatens artikel 85, stk. 1

5. A — Det første spørgsmål drejer sig indledningsvis om, hvorvidt forbudet efter artikel 85, stk. 1 omfatter det forhold, at et moderselskab med sæde i en medlemsstat, som er indehaver af en eneforhandlingsret for to medlemsstater, overdrager eneforhandlingsretten for den anden medlemsstats område til sit datterselskab i denne stat eller tillader det at erhverve nævnte ret;
6. dernæst tilsigter spørgsmålet af skaffe oplyst, hvilke følger en sådan krænkelse i bekræftende fald har for gyldigheden af den eneforhandlingskontrakt, som det nævnte datterselskab har opnået.
7. Artikel 85, stk. 1 forbyder karteller, når de har til formål eller til følge at hindre konkurrencen;
8. ved en eneforhandlingskontrakt mangler denne betingelse, når en sådan eneforhandling faktisk delvist overføres fra et moderselskab til et datterselskab, som, skønt det udgør en særskilt juridisk person, ikke besidder nogen økonomisk selvstændighed;
9. der kan derfor ikke tages hensyn til disse retsforhold ved bedømmelsen af gyldigheden af en eneforhandlingsaftale mellem datterselskabet og en tredjemand.
10. B — For at være uforenelig med fællesmarkedet og forbudt efter artikel 85 skal en aftale kunne »påvirke handelen mellem medlemsstater« og have »til formål eller til følge« at skade »konkurrencen inden for fællesmarkedet«;

11. det forhold, at en af de kontraherende virksomheder har sæde i et tredjeland, udgør ikke en hindring for anvendelsen af denne bestemmelse, når aftalen udfolder sine virkninger på fællesmarkedets område;
12. en eneforhandlingsaftale mellem en producent fra et tredjeland og en forhandler inden for det fælles marked opfylder de to ovennævnte kriterier, når den retligt eller faktisk udgør en hindring for forhandlerens genudførsel af de pågældende varer til andre medlemsstater eller for disse varers indførsel fra andre medlemsstater til det beskyttede område og forhandling der af andre personer end eneforhandleren eller hans kunder.
13. Ved afgørelsen af, om dette er tilfældet, skal der tages hensyn ikke alene til rettighederne og pligterne efter aftalens klausuler men også til den økonomiske og retlige sammenhæng, som aftalen indgår i, og især til den eventuelle eksistens af tilsvarende aftaler mellem den samme producent og eneforhandlere i andre medlemsstater.
14. En eneforhandlingsaftale kan især påvirke handelen mellem medlemsstater og have til følge at hindre konkurrencen, når eneforhandleren kan forhindre parallelindførsler fra andre medlemsstater til det beskyttede område som følge af aftalens forbindelse med virkningerne af en national lovgivning vedrørende illoyal konkurrence;
15. eneforhandleren kan således kun påberåbe sig en sådan lovgivning, hvis den påståede illoyale karakter af hans konkurrenters adfærd fremgår af andre omstændigheder end den blotte foretagelse af parallelindførsler.
16. C — Endelig skal aftalen for at falde ind under forbudet efter artikel 85 mærkbart påvirke handelen mellem medlemsstater og konkurrencen;
17. ved afgørelsen af, om dette er tilfældet, skal de nævnte elementer placeres inden for den faktiske ramme, som ville bestå, hvis den omtvistede aftale ikke var indgået;
18. ved bedømmelsen af, om en kontrakt med eneforhandlingsklausul falder ind under nævnte artikel, skal der derfor især tages hensyn til arten af de varer, som er omfattet af aftalen, om det drejer sig om begrænsede mængder eller ej, hvilken stilling og betydning koncedenten og eneforhandleren har på markedet for de pågældende varer, den omtvistede aftales isolerede karakter eller modsat, om den er led i en flerhed af aftaler, om eneforhandlingen er sikret ved strenge klausuler eller modsat, om der er tilladt andre afsætningsveje for de samme varer ved hjælp af genudførsler eller parallelindførsler.

2. *Vedrørende anvendeligheden af forordning nr. 67/67*

19. Ifølge artikel 1, stk. 1 i denne forordning »erklæres bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, i traktaten indtil 31. december 1972 uanvendelige på aftaler, hvori der kun deltager to virksomheder«, og hvorefter der »med henblik på videresalg« er indgået enten en eksklusiv leveringsforpligtelse eller en eksklusiv købsforpligtelse eller begge dele;
20. ifølge artikel 2, stk. 1 i den samme forordning må der ikke pålægges eneforhandleren andre konkurrencebegrænsninger end dem, som er omhandlet i det nævnte stykke 1, og som ikke omfatter forbudet mod at genudføre de pågældende varer til andre medlemsstater;
21. stykke 2 i den samme artikel opregner, dog uden at henvise til forbudet mod genudførelse, visse forpligtelser for eneforhandleren, som ikke hindrer »anvendeligheden af bestemmelserne i artikel 1, stk. 1«.
22. den fælles undtagelse efter forordning nr. 67/67 finder således ikke anvendelse, når en aftale forbyder eneforhandleren at genudføre de pågældende varer til andre medlemsstater.
23. I de tilfælde, hvor aftalen ikke indeholder et forbud mod genudførelse, skal det desuden bemærkes, at en sådan aftale ifølge artikel 3 i denne forordning heller ikke falder ind under den nævnte undtagelse, hvis kontrahenterne »indskrænker formidlernes eller forbrugernes muligheder for at skaffe sig de af aftalen omfattede varer hos andre forhandlere inden for fællesmarkedet«, navnlig hvis de »gør andre rettigheder gældende eller træffer foranstaltninger for at hindre forhandlere eller forbrugere andetsteds inden for fællesmarkedet i at blive forsynet med de varer, aftalen omfatter, eller i at afsætte dem i det område, aftalen vedrører«;
24. en sådan adfærd er derfor ligeledes til hinder for, at aftalen mellem eneforhandleren og koncedenten kan henføres under undtagelsen efter artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 67/67.

3. *Vedrørende anvendeligheden af traktatens artikel 85, stk. 2*

25. Traktatens artikel 85, stk. 2, bestemmer, at »de aftaler eller vedtagelser, som er forbudt i medfør af denne artikel, har ingen retsvirkning«;
26. derfor rammes en aftale, som falder ind under denne artikels stykke 1, og som ikke er blevet omfattet af en individuel eller fælles erklæring om

uansælgelighed, af ugyldighed, for så vidt som dens formål eller følger er uforenelige med det i samme stykke indeholdte forbud;

27. selv om en sådan aftale, der ikke er blevet anmeldt til Kommissionen men i medfør af artikel 4, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1959—1962, s. 81; org.ref. JO af 21. 2. 1962, s. 204 ff) er fritaget for anmeldelse, udfolder sin fulde virkning, så længe dens ugyldighed ikke er blevet konstateret, gælder denne fritagelse kun for bestemte aftaler, hvori der »kun deltager virksomheder fra én medlemsstat«, eller som alene har de i artikel 4, stk. 2, nævnte formål eller følger;
28. de omtvistede aftaler opfylder hverken den ene eller den anden af disse betingelser, da den ene af de kontraherende parter har sæde i en tredjestat, og da disse aftaler har andre formål og følger end de i nævnte bestemmelse omhandlede.
29. Da ugyldigheden efter artikel 85, stk. 2, er absolut, kan en aftale, som ifølge denne bestemmelse er uden gyldighed, hverken have virkning i retsforholdene mellem kontrahenterne eller gøres gældende over for tredjemand.

Vedrørende det andet spørgsmål

30. Domstolen anmodes ved det andet spørgsmål om at afgøre, om et »indførselsforløb« som det af den nationale ret beskrevne er uforeneligt med traktatens artikel 85, eller om det falder ind under undtagelsen efter forordning nr. 67/67.
31. Ifølge traktatens artikel 85, stk. 1, omfattes »aftaler mellem virksomheder«, »vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder« og »samordnet praksis« kun af forbudet i denne bestemmelse, for så vidt disse aftaler, vedtagelser eller former for praksis påvirker handelen mellem medlemsstater og har til formål eller til følge at skade konkurrencen;
32. en indførsels- eller udførselsforretning har ikke i sig selv til formål eller til følge at skade konkurrencen, jf. artikel 85.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal de commerce de Nice ved dom af 8. februar 1971, for ret:

Vedrørende det første spørgsmål

1. Retsforholdene mellem to selskaber, hvoraf det ene ikke besidder nogen økonomisk selvstændighed over for det andet, kan ikke tages i betragtning ved bedømmelsen af gyldigheden af en eneforhandlingsaftale mellem datterselskabet og en tredjemand.
2. En eneforhandlingsaftale mellem en producent fra et tredjeland og en forhandler inden for det fælles marked er forbudt efter traktatens artikel 85, når den retligt eller faktisk udgør en hindring for forhandlerens genudførelse af de pågældende varer til andre medlemsstater eller for disse varers indførsel fra andre medlemsstater til det beskyttede område og forhandling der af andre personer end eneforhandleren eller hans kunder.

Denne sidstnævnte betingelse er især opfyldt, når eneforhandleren kan forhindre parallelindførsler fra andre medlemsstater til det beskyttede område som følge af aftalens forbindelse med virkningerne af en national lovgivning vedrørende illoyal konkurrence.

3. Den fælles undtagelse efter forordning nr. 67/67 for bestemte kategorier af aftaler finder ikke anvendelse, når en aftale forbyder eneforhandleren at genudføre de pågældende varer til andre medlemsstater.
4. Da ugyldigheden efter traktatens artikel 85, stk. 2 er absolut, kan den ramte aftale hverken have virkning i retsforholdene mellem kontrahenterne eller gøres gældende over for tredjemænd.

Vedrørende det andet spørgsmål

5. En indførsels- eller udførselsforretning omfattes ikke som sådan af forbudet i traktatens artikel 85, stk. 1.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 25. november 1971.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident